

STATISZTIKAI MÓDSZERTANI FÜZETEK, 45

**A KULTURÁLIS STATISZTIKA
MÓDSZERTANA ÉS
FOGALMAI**

BUDAPEST, 2005

© KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2005
ISSN 0231-0554
ISBN 963 215 918 7

Készült:
a KSH Életszínvonal- és emberierőforrás-statisztikai főosztályának
Kultúrstatistikai osztályán

Főosztályvezető:
dr. Lakatos Judit

Osztályvezető:
Janák Katalin

Összeállította:
Bárdosi Mónika
Lakatos Gyuláné

Szakmai tanácsadó:
Varga Alajosné

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet!
A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési
megoldásai a KSH tulajdonát képezik. Ezek átvétele,
alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.

A kiadvány megrendelhető a KSH Statisztikai szolgáltatások osztályán:
1024 Budapest II., Keleti Károly u. 5–7.
Telefon: 345-6570 Fax: (36-1) 345-6699
E-mail: marketing.ksh@ksh.hu

A kiadvány megvásárolható
KSH Statisztikai Szakkönyvesbolt (1024 Budapest II., Keleti Károly u. 10.
telefon – (36-1) 212-4348), valamint a KSH helyi szerveinél

Információs szolgálat
Telefon (36-1) 345-6789; Fax: (36-1) 345-6788
Internet: <http://www.ksh.hu>

Tartalom

I. Bevezetés	5
II. Általános kulturális statisztikai fogalmak	9
Kulturális intézmény	9
Egyéb kulturális és szórakoztató intézmény	9
Kulturális rendezvény	9
Kulturális rendezvény látogatója (látogatás)	9
Kulturális rendezvények tényleges jegybevétele	9
Kulturális intézmények befogadóképessége	10
Közgyűjtemény	10
Közművelődési tevékenység	10
III. Kulturális intézmények fajtái	11
Könyvtár	11
Nemzeti könyvtár	11
Szakkönyvtár	11
Felsőoktatási könyvtár	11
Települési könyvtár	11
Munkahelyi könyvtár	11
Iskolai könyvtár	12
Könyvtári szolgáltatóhely	12
Könyvtári állomány	12
Könyvtári egység	12
Kölcsönzött könyvtári egység	12
Beiratkozott könyvtári olvasó	12
Könyvtárhasználó	12
Levéltár	12
Közlelévtár	13
Nyilvános magánlevéltár	13
Levéltári egység (fond)	13
Múzeum	13
Országos múzeum	13
Országos szakmúzeum	13
Megyei múzeum	13
Területi múzeum	13
Tematikus múzeum	13
Közérdekű muzeális gyűjtemények és kiállítóhelyek	14
Műtárgy	14
Múzeumi kiállítás	14
Muzeális intézmény látogatója	14
Múzeumi intézmény rendezvényei	14
Színház	14
Színházi játszóhely	15
Alternatív színház	15
Színházi előadás	15
Színházlátogató	15

Mozi	15
Mozielőadás	15
Mozilátogató	16
Bemutatott film	16
Hangversenyek, népi együttesek rendezvényei	16
Hangverseny	16
Népi együttesek rendezvényei	16
Hangversenyek, népi együttes műsorainak látogatója	16
Közművelődés	16
Közművelődési intézmény	16
Ismeretterjesztés	17
Alkotó művelődési közösségek	17
Klubok, körök, szakkörök	17
Tanfolyamok, képzések	17
Kiállítások, műsorok, rendezvények	17
Ismeretterjesztő előadás látogatója	18
Tagok száma az alkotó művelődési közösségekben	18
Klubok, körök, szakkörök résztvevői	18
Tanfolyamok, képzések résztvevői	18
Kiállítás, műsorok, rendezvények látogatója	18
Közművelődési intézmények rendezvényeinek látogatója	18
Egyéb kulturális és szórakoztató rendezvények	19
Cirkuszi előadás	19
Cirkuszlátogató	19
Állatkertek és kultúrparkok	19
IV. A művelődés egyéb lehetőségei	20
A művelődés egyéb lehetőségei	20
Könyv- és sajtókiadás	20
Kiadott mű	20
Kiadott művek példányszáma	20
Kiadott művek ívterjedelme	20
Kiadott művek típusai	20
Könyvek és füzetek jelleg szerinti csoportjai	21
Könyvek és füzetek témaköre	22
Könyvek és füzetek nyelv szerinti jellemzői	22
Időszaki lap	22
Televízió- és rádióműsor-szolgáltatás	22
Műsorszolgáltatás	22
Műsorszórás	23
Műsoridő	23
Műsorszolgáltató	23
Filmgyártás	24
Filmgyártás	24
V. Címszójegyzék	25
VI. Mellékletek	28
VII. Függelék	31

I. Bevezetés

A Központi Statisztikai Hivatal első alkalommal 1978-ban adta ki a Közművelődési statisztika fogalmait ismertető kötetét. Az új módszertani füzet hiánypótló, az elmúlt másfél évtizedben lezajlott intézményi változásokat figyelembe vevő, a kultúra szerteágazó területeit érintő összefoglaló kiadvány. Az összeállítás célja, hogy a KSH adatközléseiben megjelenő kulturális fogalmakat a felhasználók számára értelmezze. A kiadvány néhány területen előre mutató, hiszen az újabb törvényi szabályozás nyomán, illetve az újfajta tartalmak megjelenése kapcsán a publikált adatok bővülése várható a közeljövőben, amit figyelembe vettünk az összeállítás során.

Napjaink kulturális intézményi adatgyűjtésének az alapja a kulturális intézményrendszer törvényi szabályozása és az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program.

A statisztikai adatgyűjtés kiterjed a kulturális intézmények különböző típusaira, azok igénybevételére, valamint az ott folyó tevékenységekre is. A teljesség igényével nem csak az ún. „házon kívüli” lehetőségekről gyűjtünk információkat, hanem az otthon keretei között hozzáférhető egyéb művelődési lehetőségekről: könyv, időszaki lapok, rádió- és televízióműsor-szolgáltatás stb. Az adatgyűjtések az utóbbi területekre vonatkozóan a KSH keretében kerülnek megfigyelésre, míg a többi kulturális terület statisztikai adatainak begyűjtése a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával illetve az egyes szakmai testületekkel együttműködve történik.

A kulturális terület adatgyűjtése évszázados múlttal rendelkezik. A könyvkiadás statisztikája a kulturális statisztika legrégebbi ágai közé tartozik, kezdetét már a XIX. század elején megtaláljuk. A XIX-XX. század fordulóján a magánkezdeményezéseket módszeresebb statisztika váltotta fel, melyek alapja a Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesülete által összeállított, majd a Corvina és a Magyar Könyvészet c. közleményében közzétett bibliográfia volt „a könyvárusi forgalom tárgyát képező könyvekről”. Ezek a statisztikák azonban korántsem voltak teljesek egészen a kötelezpéldányok megjelenéséig és feldolgozásáig, amely a könyvstatisztika legbiztosabb alapjává vált.

A kötelezpéldány-szolgáltatás első ízben az 1897. évi LXI. tc. szabályozta, ezt fejlesztette tovább és terjesztette ki az 1929. évi XI. tc. A törvény teljes értékű végrehajtása, vagyis annak megvalósulása, hogy a beérkező kötelezpéldányok képezzék a könyvkiadási statisztika bizonylati alapját, az 1940-es évekig váratott magára. Jelenleg az 1986. évi II. törvény, illetve a 60/1998. számú kormányrendelet rendelkezik a sajtótermékek kötelezpéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról.

A sajtóterjesztési statisztikáról szintén a XIX. század végétől beszélhetünk, a posta által továbbított lapok számát és példányszámát közölte a statisztikai évkönyv, de a sajtókiadási adatokat első ízben csak 1926-ban gyűjtötte be a KSH. Ettől kezdve négyévente került sor az adatfelvételre, ám példányszámadatokat nem kértek.

Ugyancsak a XIX. század végétől találunk részletes adatokat a múzeumokra és kiállításokra vonatkozóan.

Az 1920-as évek végére esik a kulturális statisztika legtöbb területének első adatgyűjtése. A KSH 1927-ben megkezdte a mozikra vonatkozó statisztikai adatgyűjtést, de 1929-ben megszüntette az évenkénti megfigyelést. A következő adatszolgáltatásra – mint a háború előtti utolsó mozisztatisztikára – 1935-ben került sor, de csak az adatfelvétel részleges eredményei állnak rendelkezésünkre. A színházakra vonatkozó első hivatalos adatok publikálására 1928-ban került sor, az adatok az 1927/28 színiévadra vonatkoztak. Az adatgyűjtés e területen is megszakadt mindössze három színi évad adataival rendelkezünk. A statisztikai évkönyvben 1930-tól található a kultúrházakra – jelenleg közművelődési intézmények – és az ott folyó tevékenységre vonatkozó adatok.

A rendszeres, évente ismétlődő adatgyűjtések az 1940-es évek végétől, az 1950-es évek elejétől indultak meg. A könyvkiadás adatait 1945-től, a könyvtárakra, mozikra múzeumokra vonatkozó adatokat 1949-től, a színházakra 1950-től, a sajtókiadásra 1951-től, a közművelődési intézményekre 1952-től gyűjtjük.¹

A rádiózásról és a televíziózásról megjelenésüktől kezdve folyamatosan készült statisztikai elemzés. Az előfizetők számát folyamatosan közölték, és megfigyelték a sugárzott műsorokat is, sőt az előfizetők körében több ízben készült felmérés a rádióhallgatás időpontjára, az előfizetők foglalkozására, kedvelt műsorokra vonatkozóan. Az előfizetői statisztika – az előfizetői díj elmaradásával – fokozatosan megszűnt, jelenleg a rádió és televízió műsoridejét figyeli meg a statisztika.

Az elmúlt több mint ötven év alatt a kultúrstatisztika területén jelentős változások történtek. A hazai változásokon kívül, amelyek a kulturális terület szélesebb körű információival egészültek ki (pl. a könyveknél az export, import megfigyelésére, a filmgyártásnál a behozott és kivitt filmekre, a hanglemezkidadásra, a könnyűzenei hangversenyekre), a nemzetközi szervezetekben, elsősorban az UNESCO²-ban folyó munka is hozzájárult a hazai módszertan fejlődéséhez. Nemzetközi ajánlások készültek a könyv és sajtókiadásra, a könyvtárakra, a rádió-televízió műsorszolgáltatásra vonatkozóan. Így került sor a könyvkiadásban az ETO³ alkalmazására, a rádiónál és a televíziónál az előfizetőkön kívül a műsoridő, az adók, a foglalkoztatottak számbavételének kialakítására. A KSH rendszeresen szolgáltatott adatokat a kultúra többi területéről – mozi, színház, múzeum – melyekre nem készültek ugyan nemzetközi ajánlások, de eleget tudtunk tenni az adatkéréseknek és ezek közlésre is kerültek az UNESCO évkönyveiben.

Az UNESCO keretbe foglalta a kultúra területeit, és kiépítette a kulturális statisztika egységes rendszerét, de ennek teljeskörű alkalmazására nem került sor. Ez a rendszer

¹ Dr Varga Alajosné: A művészetek és a tömegkommunikáció statisztikája (statisztikai vándorulás, 1978)

² United Nations Educational Scientific and Cultural Organization.

³ Egyetemes Tizedes Osztályozási rendszer.

szolgált alapul a kulturális ráfordításokra vonatkozó EUROSTAT kísérleti adatkérésének.

A kultúra nemzetek közötti sokrétűségét nehéz egységes rendszerbe foglalni, ezért nem készült még EUROSTAT-ajánlás erre a területre vonatkozóan. Összességében csak a már említett állami ráfordítások, valamint a kultúra területén foglalkoztatottak számbavételére került sor. Ez utóbbi a kultúra TEÁOR⁴–csoportjaira, illetve az egyéni – ISCO⁵ szerinti – kulturális foglalkozásokra terjedt ki.

„A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői, szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széles körű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkori társadalom kötelezettsége” – olvashatjuk a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről az 1997. évi CXL. rendelkező törvény bevezetőjében.⁶

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről az 1997-ben módosított 1995. évi LXVI. törvény rendelkezik. A levéltári törvény értelmében a Nemzeti Kulturális Örökség minisztere szakfelügyelők közreműködésével ellenőrzi a levéltári szakmai követelmények érvényesítését.⁷

A magyar mozgóképkultúra értékeinek gyarapítása és megőrzése, a magyarországi filmipar fejlesztése, nemzetközi viszonylatban való versenyképessé tétele, a mozgóképkultúra fejlődését szolgáló források hatékony felhasználását elősegítő támogatási rendszer, valamint az ezt szolgáló és az európai uniós szabályozással összhangban álló jogszabályi háttér megteremtése érdekében 2004-ben megszületett „A mozgóképről” szóló törvényt. (2004. évi II. tv.).⁸

A rádiózásról és televíziózásról 1996. évi I. törvény rendelkezik.

A sajtóról az 1986. évi II. törvény, az egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 12/1986. (IV. 22.) MT rendelettel. A 60/1998. (III. 27.) Korm. rendelet pedig a sajtótermékek kötelezpéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról.

⁴ Tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere.

⁵ *International Standard Classification of Occupation*.

⁶ A fent említett törvény vezette be a nyilvános könyvtár fogalmát, amelyet e tevékenység fejlesztése és a szakmai munka színvonalának emelése érdekében a 14/2001. számú NKÖM–rendelet kiegészített a könyvtári szakfelügyelet intézményével. Évente megjelenő kormányrendelet határozza meg az adatszolgáltatásra kötelezettek körét: a települési, munkahelyi, felsőoktatási és szakkönyvtárakat. Amely felsorolás lényegében felöleli a magyarországi könyvtárakat, a közoktatási, a magán- és a külföldi fenntartású könyvtárak kivételével.

⁷ E rendelkezés végrehajtása tárgyában jelent meg a 19/1998. (V. 13.) sz. MKM–rendelet, amely a szakfelügyelők feladatává teszi a levéltárak működtetéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétének, a költségvetésben biztosított külön állami támogatás felhasználásának és a levéltári anyagban végzett selejtezésnek az ellenőrzését. 2002. március elején hatályba lépett a Nemzeti Kulturális Örökség miniszterének 7/2002. (II. 27.) sz. NKÖM–rendelete a Levéltári Kollégiumról és a levéltári szakfelügyeletről. További új jogszabály, a levéltári szakmai követelményekről szóló 10/2002. (IV. 13.) sz. NKÖM–rendelet, amely alapján 2003-tól kezdődően megalapozottabbá, hatékonyabbá vált működésük.

⁸ Az „art” mozhálózat fejlesztésének támogatásáról 6/2005. (III. 1.) NKÖM–rendelet szól, illetve 24/2004. (XII. 8.) NKÖM –rendelet az „art” mozik minősítésének, valamint a filmalkotások korhatár szerinti megjelölésének feltételeiről is a szabályozás részét képezi.

A kulturális területre vonatkozó legújabb szabályozást az Európa Terv kidolgozásának tartalmi és szervezeti keretein belül az 1076/2004. (VII.22.) Korm. határozatban fogalmazták meg, amelynek 6. b) pontja a kultúrát kiemelten fontos területnek nyilvánította, az ágazatok és a régiók szoros együttműködésével.

Alapvető cél: a kultúra hatékony hozzájárulása az ország népessége előtt álló kihívások megválaszolásához, a kulturális intézményrendszerre támaszkodva.

- A kulturális intézményrendszer *hatékonyságának növelése és költségeinek ésszerűsítése.*
- A kulturális értékekhez való *hozzáférés biztosítása* (fizikai és virtuális hozzáférés, képesség- és tudásfejlesztés).
- Innováció és tudásbővítés a társadalmi/gazdasági megújulás és fejlődés érdekében.

A kultúra hozzájárul a társadalom versenyképességének megteremtéséhez, a tudásalapú társadalom alapjainak erősítésével s ebben jelentős szerepet játszik a közkultúra fejlesztése az élethosszig tartó tanulás és közösségfejlesztés is.

Mindezen célok eléréséhez, a tervezéshez, illetve az eredmények hathatós méréséhez elengedhetetlen fontosságúak a kulturális terület adatgyűjtései, statisztikáink naprakészsége és folyamatossága.

II. Általános kulturális statisztikai fogalmak

Kulturális intézmény

Kulturális intézmények a → közgyűjtemények (könyvtárak, levéltárak, múzeumok), a → színházak, a → mozik, a → közművelődési intézmények és az → egyéb kulturális és szórakoztató intézmények.

Egyéb kulturális és szórakoztató intézmény

Egyéb kulturális és szórakoztató intézmény a → könyvtárak, a → múzeumok, a → levéltárak, a → színházak, a → mozik, a → közművelődési intézmények kivételével minden olyan intézmény, amely a lakosság otthonon kívüli művelődési, szórakozási lehetőségeit biztosítja. Egyéb kulturális és szórakoztató intézmények körébe sorolhatók a → cirkuszok, az → állatkertek, vidámparkok, kultúrparkok.

Kulturális rendezvény

Kulturális rendezvény az otthon keretein kívül eső kulturális lehetőségek, közönség előtt tartott (előadások, kiállítások, illetve műsorok) összefoglaló megnevezése. A kulturális rendezvények közé tartoznak:

- a → színházi előadások,
- a → mozielőadások,
- a → hangversenyek,
- a → népi együttesek rendezvényei,
- a → muzeális intézmények rendezvényei,
- a → szórakoztató egyéb műsorok
- a → közművelődési intézmények rendezvényei.

Kulturális rendezvény látogatója (látogatás)

Kulturális rendezvény látogatója az a személy, aki a kulturális rendezvényeken részt vesz. A kulturális rendezvény látogatói:

- a → színházlátogatók,
- a → mozilátogatók,
- a → hangversenyek látogatói,
- a → népi együttesek műsorainak látogatói,
- a → szórakoztató egyéb műsorok látogatói,
- a → közművelődési intézmények rendezvényeinek látogatói.

Kulturális rendezvények tényleges jegybevétele

A kulturális rendezvények tényleges jegybevétele a kulturális rendezvényekre pénztárnál, vagy közönségszervezők közvetítésével eladott teljes, felemelt áru és kedvezményes jegyek, valamint bérletek értéke. (A statisztikai gyakorlat a színház előadások, a mozi előadások tényleges jegybevételét veszi számba.)

Kulturális intézmények befogadóképessége

A befogadóképesség a nézőtéren beépített ülőhelyek száma. (A statisztikai gyakorlat a színház és mozi terem befogadóképességét veszi számba.)

Közgyűjtemény

Közgyűjtemény az állam, a helyi önkormányzat, valamint az országos kisebbségi önkormányzat, a köztestület és a közalapítvány tulajdonában (fenntartásában) működő, vagy általuk alapított → könyvtár, → levéltár, → muzeális intézmény, kép- és hangarchívum.

Közművelődési tevékenység

A polgárok iskolán kívüli, öntevékeny, önművelő, megismerő, kultúraelsajátító, művelődő és alkotó célú cselekvése, amely jellemzően együttműködésben, közösségekben valósul meg.

III. Kulturális intézmények fajtái

Könyvtár

Könyvtár a törvényben meghatározott könyvtári dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését és használatát biztosító szervezet.

Nemzeti könyvtár

Könyvtár, amely felelős azért, hogy beszerezzen és megőrizzen minden fontos dokumentumot abból az országból, ahol a könyvtár székhelye van; köteles példányokat őrző könyvtárként működik. A nemzeti könyvtár nemzeti bibliográfiát készít, a külföldi irodalom nagy és reprezentatív állományát tartja fenn, benne az országról szóló dokumentumokat; országos bibliográfiai információs központként működik; közös katalógusokat készít; ellenőrzi más könyvtárak adminisztrációját és/vagy elősegíti együttműködésüket; kutatási és fejlesztési szolgálatokat koordinál stb. Nemzeti Könyvtár az Országos Széchényi Könyvtár.

Szakkönyvtár

Önálló könyvtár, amelynek tevékenysége valamilyen tudományágra vagy az ismeretek meghatározott területére terjed ki, vagy speciális helyi érdeklődést elégít ki. A szakkönyvtár fogalma az olyan könyvtárakra terjed ki, amelyek elsősorban a használók speciális kategóriáját szolgálják, vagy amelyek meghatározott dokumentumtípussal foglalkoznak, illetve amelyeket valamilyen szervezet tart fenn saját munkájával kapcsolatos célok szolgálatára.

Felsőoktatási könyvtár

Könyvtár, amelynek elsődleges funkciója az egyetemek és más felsőoktatási intézmények hallgatóinak, oktatóinak, valamint szakmai állományának a kiszolgálása. Kiszolgálhatja a nagyközönséget is.

Települési könyvtár

Általános könyvtár, amely valamely helyi vagy regionális közösség teljes népességét szolgálja, és amelyet általában egészben vagy részben közösségi alapokból finanszíroznak. A közkönyvtár szolgálhatja a nagyközönséget vagy a használók speciális csoportjait, mint amilyenek a gyermekek, csökkentlátók, kórházi ápoltak vagy szabadságvesztésre ítélték. Alapszolgáltatásai ingyenesek vagy támogatással kedvezményesen vehetők igénybe. Ez a meghatározás kiterjed az iskolák számára közkönyvtári szervezet által nyújtott szolgáltatásokra is.

Munkahelyi könyvtár

A munkahelyi könyvtár egy bizonyos vállalat által fenntartott könyvtár a fenntartó szervezet munkatársai információs igényeinek kielégítése céljából.

Iskolai könyvtár

Könyvtár, amely bármely típusú (alap- és középfokú szintű) iskolához tartozik, és amelynek elsődleges funkciója az, hogy kiszolgálja az ilyen iskola tanulóit és tanárait. Az iskolai könyvtár szolgálhatja a nagyközönséget is.

Könyvtári szolgáltatóhely

Szolgáltatóhely az adatszolgáltató szervezetéhez tartozó, saját telephellyel, címmel rendelkező, könyvtári szolgáltatást elkülönített térben lebonyolító valamennyi egység

Könyvtári állomány

Könyvtári állomány a könyvtár által tartós megőrzésre nyilvántartásba vett dokumentumok összessége.

Könyvtári egység

Könyvtári egység a könyvtár által állományba vett, alap- és kiegészítő feladatai ellátásához szükséges tudományos, oktatási, művészeti, közművelődési vagy történeti értékű dokumentum.

Statisztikai számbavételnél a → könyveknél a kötési darabszám, bekötött → újságoknál, folyóiratoknál és időszaki kiadványoknál a kötet, bekötetlen időszaki kiadványoknál a kötetnek megfelelő raktározási egység (téka) és az egyéb dokumentumoknál a kép-, adat- és hangrögzítés, beleértve az elektronikus dokumentumokat is, a tekercs, ill. a tasak. A többkötetes művek kötetenként külön könyvtári egységek.

Kölcsönzött könyvtári egység

Kölcsönzött → könyvtári egység a könyvtáron kívüli használatra átadott dokumentum, illetve annak a könyvtár által készített és állományba vett nyomtatott vagy elektronikus másolata. A kölcsönzés hosszabbítása újabb kölcsönzéseként kerül számbavételre. A helyben olvasott egységek nem tartoznak a kölcsönzött könyvtári egységek közé.

Beiratkozott könyvtári olvasó

Beiratkozott olvasó az érvényes regisztrációval rendelkező használó, akinek adatait a könyvtár nyilvántartásba vette, és ennek alapján használhatja a könyvtár szolgáltatásai egy részét, vagy egészét.

Könyvtárhasználó

Könyvtárhasználó a könyvtár bármely szolgáltatását – személyesen vagy telekommunikációs eszköz révén – igénybe vevő személy vagy szervezet.

Levéltár

Levéltár a maradandó értékű iratok tartós megőrzésének, levéltári feldolgozásának és rendeltetésszerű használatának biztosítása céljából létesített intézmény.

Közlevéltár

Közlevéltár a nem selejtehető köziratokkal kapcsolatos levéltári feladatokat – ideértve a tudományos és igazgatási feladatokat is – végző, közfeladatot ellátó szerv által fenntartott levéltár.

Nyilvános magánlevéltár

Nyilvános magánlevéltár a természetes személy, valamint a nem közfeladatot ellátó szerv tulajdonában vagy birtokában lévő maradandó értékű iratok tartós megőrzésére létesített intézmény.

Levéltári egység (fond)

Fond valamely szerv, illetve személy irattári anyagába való tartozás (a keletkezés szerinti rendeltetészerű hely, vagyis a proveniencia) vagy a korbeli, személyi, tárgyi, területi, formai stb. vonatkozás (vagyis a pertinencia) azonossága alapján összetartozó, maradandó értékű iratok együttese.

Múzeum

Múzeum a kulturális javak tudományosan rendezett gyűjteményeiből álló muzeális intézmény. Feladata a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.

Országos múzeum

Az országos múzeum átfogó, egy vagy több alaptudományra támaszkodó, szakterületén kiemelkedő jelentőségű, művelődéstörténeti, tudományos teljességre törekvő gyűjteményt gondoz. Gyűjtőterülete az egész országra kiterjed.

Országos szakmúzeum

Az országos szakmúzeum szakterületén tudományos teljességre törekvő, jelentős gyűjteményt gondoz; gyűjtőterülete az egész országra kiterjed.

Megyei múzeum

A megyei múzeum elősegíti a megyei múzeumi szervezet, illetőleg a területen tevékenykedő más muzeális intézmények szakmai együttműködését, munkájuk összehangolását, az illetékességi területén lévő egyéb kulturális javak védelmét.

Területi múzeum

A területi múzeum több múzeumi szakágat felölelő gyűjtőkörrel, egy (városi, települési múzeum), esetleges több (tájmúzeum) önkormányzat területére kiterjedő gyűjtőterülettel rendelkezik.

Tematikus múzeum

A tematikus múzeum a kulturális javak egy meghatározott csoportját, illetve egy témát érintő gyűjtőkörrel, országos vagy korlátozott gyűjtőterülettel, vagy egy muzeológiai

szakterületet (szakágot) felölelő gyűjtőkörrel, korlátozott gyűjtőterülettel rendelkező intézmény.

Közérdekű muzeális gyűjtemények és kiállítóhelyek

Közérdekű muzeális gyűjtemény a kulturális javak meghatározott értékeinek egységes gyűjtési szempontok szerint létrejött, egységesen kezelt és őrzött, szabályozott módon nyilvántartott és dokumentált együttese, mely a múzeumi követelményeknek nem felel meg, de tudományos, illetőleg művészi értéke alapján a miniszter közérdekű muzeális gyűjteménynek minősíti. Ezek lehetnek helytörténeti, intézménytörténeti, személyhez kötődő gyűjtemények, tematikus szakgyűjtemények, vallási és egyháztörténeti gyűjtemények.

Műtárgy

Műtárgy az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb bizonyítékai, valamint a művészeti alkotások. A műtárgyak csoportosítása többféle lehet, leltározott egyedi, leltározatlan egyedi tárgyak száma, becsült tárgyak valamint szekrénykataszteri anyag mennyisége. A műtárgyakat tudományszakok szerint is megkülönböztetik.

Múzeumi kiállítás

A muzeális intézményekben rendszerezett és közönség számára hozzáférhetővé tett → műtárgyak bemutatása. Beszélhetünk állandó, időszakos és vándorkiállításokról aszerint, hogy mennyi ideig tekinthető meg.

A statisztikai megfigyelés nem terjed ki a külföldön rendezett kiállításokra, kiterjed viszont más szervezetek a múzeumokban rendezett kiállításaira.

Muzeális intézmény látogatója

Múzeumlátogató az a személy, aki a → múzeumi kiállítások bármelyikét akár belépődíj ellenében, akár ingyenesen megtekintí.

A múzeumi látogatások számának megállapításánál minden látogatót annyiszor vesznek figyelembe, ahány kiállításon részt vett.

Múzeumi intézmény rendezvényei

Az intézmény szervezésében és helyiségeiben rendezett előadások, tanfolyamok, tárlatvezetések, egyéb közművelődési rendezvények.

Színház

Pénzügyileg önállóan gazdálkodó, részben állami, részben más forrásokból finanszírozott, állandó épülettel vagy játszóhellyel állandó vagy ideiglenes társulattal rendelkező intézmény, amely rendszeresen opera, zenés, prózai, mozgásművészeti vagy bábjáték előadásokat tart a nagyközönség számára. A statisztikai megfigyelésben az állandó épülettel rendelkező kamaraszínházak, valamint az Operaház Erkel Színháza önálló színházként kerül számbavételre. A stúdiószínházak, valamint az

egyéb előadások tartására alkalmas helyek nem jelennek meg önálló színházként, de mint → színházi játszóhely számbavételre kerülnek.

Színházi játszóhely

Színház, terem, stúdió, próbaterem stb., amelyben lehetőség van a hivatásos művészek által a nagyközönség számára szervezett előadások megtartására.

Alternatív színház

Államilag nem finanszírozott, pályázatokból, támogatásokból gazdálkodó társulat, amely rendszeresen előadásokat tart a nagyközönség számára. Önálló színházként nem kerülnek számbavételre, de tevékenységüket (előadás, látogató) megfigyeljük és közreadjuk.

Színházi előadás

Színházi előadás a színházak által közönség előtt tartott valamennyi előadás, tekintet nélkül arra, hogy azt az állandó játszási helyen, vagy más helyiségben, esetleg szabadtéren tartották meg. Színházi előadás a különböző színházak tagjainak közös közreműködésével tartott szabadtéri játékok színház és opera előadása is. Statisztikai számbavételnél a külföldi együttesek Magyarországon tartott fellépései nem szerepelnek az előadások számában, de jelentőségükre tekintettel külön számbavételre kerülnek, ugyanúgy mint a magyar színházak külföldön tartott rendezvényei is. (Az előadásokat műfaj szerint – 3. sz. melléklet – is besorolják.)

Színházlátogató

Színházlátogató az a személy, aki a színházak által tartott előadásokon bérlettel vagy közönségszervezőtől, illetve a pénztáraktól alkalmanként vásárolt jeggyel vesz részt, továbbá az a személy is, aki az előadásokat ingyenes és/vagy szabad jeggyel látogatja. A színházlátogatások számának megállapításánál minden látogatót annyiszor vesznek figyelembe, ahány előadáson részt vett. (A látogatókat műfaj szerint – 3. sz. melléklet – is besorolják.)

Mozi

Működési engedéllyel rendelkező, belépődíj ellenében rendszeres időközönként filmalkotások (filmek, videofilmek) nyilvános bemutatására rendszeresített, bármely képmegjelenítő eszközzel felszerelt helyiség. Statisztikai számbavételnél a multiplex mozik mozitermeit mind figyelembe vesszük.

Mozielőadás

Mozielőadás a belépődíj ellenében tartott valamennyi filmvetítés, függetlenül attól, hogy azt a mozi épületén belül vagy kívül tartották. A folyamatosan vetített többrészes film vetítése részenként külön mozielőadás.

Mozilátogató

Mozilátogató az a személy, aki a mozielőadásokon részt vesz. A mozilátogatások számának megállapításánál minden látogatót annyiszor vesznek figyelembe, ahány előadáson részt vett. A mozilátogatók számát az eladott jegyek alapján állapítják meg.

Bemutatott film

Bemutatott film az olyan hazai gyártású, valamint az importált új → játékfilm, továbbá a teljes estét betöltő dokumentum és egyéb film, amely főműsorként szerepel és először kerül magyar közönség előtt bemutatásra, beleértve a több rövidfilm összekapcsolásával egy teljes estét betöltő főműsort is.

Nem tartoznak a bemutatott filmek közé a felújított filmek, amelyeket korábbi időpontban már bemutattak, de ismételten vetítésre kerülnek.

Hangversenyek, népi együttesek rendezvényei

Hangverseny

A Nemzeti Filharmónia saját rendezvényei, a más szervek részére engedélyezett műsor nélkül. A hangverseny előadásokat műfaj – az előadott műsor, az előadás módját figyelembe vevő csoportosítás – szerint is besorolják (Lásd 3.sz. melléklet).

Népi együttesek rendezvényei

A hivatásos népi együttesek előadásainak összefoglaló megnevezése.

Hangversenyek, népi együttes műsorainak látogatója

Hangversenyek, népi együttes műsorok látogatója az a személy, aki a Nemzeti Filharmónia, valamint a hivatásos népi együttesek előadásain bérlettel vagy alkalmanként vásárolt jeggyel vesz részt, továbbá az a személy is, aki ingyenes és szabad jeggyel látogatja az előadásokat.

A hangversenyek, népi együttes műsorok látogatásainak számát úgy állapítják meg, hogy minden látogatót annyiszor vesznek figyelembe, ahány előadáson részt vett. A látogatókat műfaj szerint (lásd 3.sz. melléklet) is besorolják.

Közművelődés

Közművelődési intézmény

A lakosság közösségi közművelődési tevékenységéhez erre a célra alapított, fenntartott, működtetett, megfelelő szakmai, személyi, infrastrukturális feltételekkel és alapító okirattal rendelkező költségvetési szerv vagy egyéb fenntartású intézmény.

A közművelődési intézmény szerepét betöltheti:

- művelődési otthon, ház, központ, szabadidő központ, közösségi ház, ifjúsági, illetve gyermekház, faluház;
- az oktatási és közművelődési, illetőleg egyéb feladatokat ellátó általános művelődési központ;

- az alaptevékenységéhez kapcsolódóan közművelődési feladatokat is ellátó önálló és többfunkciós, közös igazgatású kulturális és sportlétesítmény;
- minden olyan egyéb közművelődési szolgáltatást ellátó intézmény, amely a polgárok közösségi művelődését szolgálja, fenntartójától, működtetőjétől függetlenül.

A közművelődés feltételeit biztosíthatja a fent említetteken kívül a közösségi szintér: a helyi lakosság rendszeres vagy alkalmi közművelődési tevékenységének, a lakosság önszerveződő közösségének támogatása érdekében működtetett, e célra alkalmassá tett, rendszeresen működő intézmény vagy egyéb jogállású létesítmény (gyakoribb helyszínei a polgármesteri hivatal, az egészségügyi létesítmények, vállalat, párt helyiség, oktatási intézmény).

Ismeretterjesztés

Különböző természettudományi, társadalomtudományi, művészeti témákkal foglalkozó előadások (ankét, vita, beszámoló stb.), melyek többnyire specializált, összefüggő ismereteket nyújtanak. Az adott tudományterület legújabb eredményeit ismertetik.

Alkotó művelődési közösségek

Olyan állandó tagsággal rendelkező, rendszeresen foglalkozást tartó, többnyire vezetővel rendelkező közösség, amely az egyéni vagy közös alkotási folyamat eredményét közönség előtt is bemutatja.

Csoportosítása az alábbi:

- művészeti csoportok,
- népi előadó-művészeti csoportok,
- tárgyalkotó művészeti csoportok.

Klubok, körök, szakkörök

Olyan állandó tagsággal rendelkező, foglalkozásokat rendszeresen tartó művelődő, társas közösség, amely korcsoporttól függetlenül a társas együttlét örömeért, vagy valamely témakörben való mélyebb jártasság, ismeret megszerzéséért, többnyire szakmai vezető, vezetőség irányítása mellett vállalja szabadidejének hasznos eltöltését.

Tanfolyamok, képzések

Tanfolyamok az azonos érdeklődésű ismereteket elsajátító személyek számára szervezett rendezvények, esetenként számonkéréssel. Főbb típusai:

- nyelvtanfolyamok,
- közhasznú, és
- egyéb ismeretek elsajátítására irányuló tanfolyamok.

Képzések a közművelődési intézmény által szervezett alap-, közép- és felsőfokú OKJ-szakképesítést adó, valamint akkreditált szakmai képzések.

Kiállítások, műsorok, rendezvények

A közművelődési intézmény által szervezett kiállítások, művészeti és szórakoztató rendezvényei. Főbb formái:

- kiállítások (képzőművészeti, iparművészeti, fotóművészeti stb.),

- művészeti események (színházi előadás, komolyzenei hangverseny, filmvetítés stb.),
- szórakoztató rendezvények (könnyűzenei koncert, műsoros est, táncos rendezvény stb.),
- népművészeti rendezvények (népzenei hangverseny, néptánc, táncház stb.),
- közösségi rendezvények (népünnepély, falunap, társadalmi rendezvény stb.).

Ismeretterjesztő előadás látogatója

Ismeretterjesztő előadás látogatója az a személy, aki az ismeretterjesztő előadáson részt vesz.

Az ismeretterjesztőelőadás-látogatások számának megállapításánál minden látogatót annyiszor vesznek figyelembe, ahány előadáson részt vesz.

Tagok száma az alkotó művelődési közösségekben

Tagok száma a szervezett közösségekben azok, akik a → közművelődési intézmények azonos érdeklődési körű közösségeiben (művészeti csoportokban, népművészeti csoportokban, tárgyalgató művészeti csoportokban) részt vesznek. Számukat jelentkezés, beiratkozás, tagdíj fizetés alapján, ahol ilyen nincs, a foglalkozáson résztvevők átlagos száma alapján állapítják meg. Egy személy egyidejűleg az intézmény több közösségének is tagja lehet.

Klubok, körök, szakkörök résztvevői

Résztvevő az, aki a klubok, körök, szakkörök egyes összejövetelein jelen van, minden tagot annyiszor véve figyelembe, ahány összejövetelen részt vett.

Tanfolyamok, képzések résztvevői

Számukat jelentkezés, beiratkozás, tandíj fizetés alapján állapítják meg. Statisztikai számbavételnél a résztvevők száma a tanfolyamok, képzések beírt hallgatóival azonos. A képzéseknél a résztvevőket az év egészére kell számítani.

Kiállítás, műsorok, rendezvények látogatója

Látogató az a személy, aki kiállításon, műsorokon, rendezvényeken belépődíj ellenében vagy anélkül vesz részt. A rendezvények látogatóinak a számát – esetenként – becsléssel állapítják meg.

Közművelődési intézmények rendezvényeinek látogatója

Közművelődési intézmények rendezvényeinek látogatója az a személy, aki a közművelődési intézmények bármely rendezvényén (beleértve ezen intézmények ismeretterjesztő tevékenysége, alkotó művelődési közösségek tevékenysége, klubok, körök, szakkörök tevékenysége keretében szervezett rendezvényeket és a kiállításokon, műsorokon, rendezvényeken résztvevőket) részt vesz. A látogatók számánál minden személyt annyiszor vesznek figyelembe, ahány rendezvényen részt vett.

Egyéb kulturális és szórakoztató rendezvények

Cirkuszi előadás

Cirkuszi előadás a magyar és külföldi cirkusz társulatoknak (esetenként jégrevü társulatoknak) a Fővárosi Nagycirkuszban, továbbá utazó társulatok esetében bárhol az országban megtartott valamennyi előadása.

Cirkuszlátogató

Cirkuszlátogató az a személy, aki a → cirkuszi előadás bármelyikét akár belépődíj ellenében, akár ingyenesen megtekinti, függetlenül attól, hogy az előadást magyar vagy külföldi cirkusz társulatok tartották, továbbá az utazó cirkuszok az ország területén bárhol megtartott előadásainak látogatói is. A cirkuszlátogatások számának megállapításánál minden látogatót annyiszor vesznek figyelembe, ahány előadáson részt vett.

Állatkertek és kultúrparkok

Olyan állandó intézmény, amely a természet- és állatvédelmet szolgálja, ahol az állatokat a nagyközönség részére történő bemutatás céljából tartják. Az ismeretterjesztést, oktatást és nevelést az ott élő állatok folyamatos és szakszerű bemutatásával és tájékoztatással biztosítja. (A statisztikai számbavétel ezen intézmények látogatóinak számára, valamint az itt tartott közművelődési rendezvények és azok résztvevőire terjed ki.)

IV. A művelődés egyéb lehetőségei

A művelődés egyéb lehetőségei

A művelődés egyéb lehetőségei a lakosság otthonában igénybe vehető művelődési formák összefoglaló megnevezése. A lehetőségek tekintetében idetartoznak a → kiadott művek, az → időszaki lapok, a → rádió és a televízió műsorszolgáltatása.

Könyv- és sajtókiadás

Kiadott mű

Kiadott mű az a nyomdai vagy más sokszorosítási eljárással készített kiadvány, amelynek belső terjedelme a 4 oldalt meghaladja és megjelenése nem periodikus.

Kiadott művek példányszáma

Egy-egy kiadott mű megjelenésekor a kinyomtatott darabszámot kifejező mutató. Az egy időben megjelenő többkötetes művek példányszámát – mivel ezek egy egységnek számítanak – egy egység példányszámaként figyelik meg.

Kiadott művek ívterjedelme

A kiadott művek ívterjedelme a kiadott mű előállításához felhasznált nyomdai egységívek számával mért terjedelem. A nyomdai egységív az A5 szabványméretű könyv (148x210 mm) 16 oldala.

Kiadott művek típusai

Könyv

Könyv az olyan nyomtatott vagy más sokszorosítási eljárással készített mű, amelynek belső terjedelme legalább 49 oldal, szerepel a Magyar Nemzeti Bibliográfiában, és a közönség számára hozzáférhető.

Füzet

Füzet a 4 oldalnál terjedelmesebb, de 48 oldalt meg nem haladó nyomtatott vagy más sokszorosítási eljárással készített mű.

Jegyzet / Sokszorosítás

Jegyzet minden olyan 4 oldalnál terjedelmesebb mű, amely nem nyomdai, hanem egyéb sokszorosítási eljárással készült és nem sorolható a könyvek vagy a füzetek közé.

Zenemű, kotta

Zenemű, kotta terjedelmére való tekintet nélkül minden kiadott mű, amely túlnyomó részben kottát tartalmaz.

Térkép, atlasz

Térkép, atlasz valamennyi térkép és túlnyomórészt, térképeket tartalmazó könyv alakú kiadvány.

Elektronikus dokumentumok

Az elektronikus módon használható dokumentumtípusok közül a KSH gyűjti a CD, CD-ROM, DVD, VHS formában megjelent kiadványok adatait.

Könyvek és füzetek jelleg szerinti csoportjai

Tudományos irodalom

Tudományos irodalom azoknak a → könyveknek és a → füzeteknek az összefoglaló megnevezése, amelyek valamely tudományág új eredményeit közlik, vagy bizonyos ismereteket tudományos rendszerezésben tárgyalnak.

A tudományos irodalom felhasználói köre szűk réteg; magas szintű, speciális érdeklődésű személyek.

Ismeretterjesztő irodalom

Ismeretterjesztő irodalom azoknak a → könyveknek és a → füzeteknek az összefoglaló megnevezése, amelyek népszerű formában tárnak tudományos ismereteket az olvasó elé, továbbá azok a szakmai kérdésekkel foglalkozó művek, amelyek közérthetők mindenki számára.

Szakirodalom

Szakirodalom azoknak a → könyveknek és a → füzeteknek az összefoglaló megnevezése, amelyek közérthető formában közölnek alapfokú, középfokú vagy felsőfokú szinten szakmai kérdéseket.

Szépirodalom

A szépirodalomhoz tartoznak a verses művek, az antológiák, a regények, az elbeszélések, a lektűr jellegű művek, a színművek, a film - és más forgatókönyvek, az egyéb szépprózai művek (irodalmi riportok, életrajzi regények stb.)

Ifjúsági és gyermekirodalom

Az ifjúsági és gyermekirodalom tartalmazza az óvodáskorúaknak kiadott (képeskönyveket, kifestőket, leprellókat, verses és mesés könyveket), a 6–14 évesek és a 14 éven felüliek részére írt szépirodalmi és ismeretterjesztő műveket.

Tankönyv

A tankönyv azoknak a → könyveknek és a → füzeteknek az összefoglaló megnevezése, amely a rendszeres oktatás, valamint a tanfolyamok anyagát tartalmazzák.

Könyvek és füzetek témaköre

A kiadott → könyvek és a → füzetek tartalma alapján megállapított témakör. A témakör (tartalom) csoportosítása az egyetemes tizedes osztályozás (ETO) alapján történik, amely 10 főcsoportot és ezen belül több mint 200 alcsoportot tartalmaz. A témakör kategorizálására szolgál a nemzetközileg elfogadott UNESCO-ajánlás is, amely a magyar statisztikai rendszerrel megegyezik. Ez 25 csoport alkalmazását írja elő a fent említettek összevonásával. (Lásd 1.sz. melléklet.)

Könyvek és füzetek nyelv szerinti jellemzői

A könyvek és füzetek nyelv szerinti jellemzői az alábbiak:

- a → könyv és a → füzet szerzőjének állampolgársága,
- a mű megjelenési nyelve,
- a mű eredeti nyelve.

Időszaki lap

Az a napilap, folyóirat és egyéb lap, valamint ezek melléklete, amely egy naptári évben legalább egyszer megjelenik, azonos címmel és tárgykörrel kerül kiadásra, évfolyamszámmal, sorszámmal, keltezéssel van ellátva.

Időszaki lapok száma

A kiadott → időszaki lapok száma a különböző címmel megjelenő időszaki lapok (sajtótermék féleségek) mennyiségét kifejező mutató.

Időszaki lap példányszáma

A kiadott → időszaki lapok példányszáma az egy-egy időszaki lap megjelenésekor kinyomtatott darabszámot kifejező mutató. Az átlagos megjelenési példányszám az egy-egy megjelenésre jutó példányszámok összegzése.

Időszaki lap megjelenési gyakorisága

Az → időszaki lapok megjelenési gyakoriságának megfigyelésére a statisztikában az alábbi csoportosítás használatos:

- napilapok (hetenként legalább négyszer megjelenő lapok),
- hetilapok (hetenként 1-3-szor megjelenő lapok),
- kétheti lapok (havonként 2-3-szor megjelenő lapok),
- havilapok (az évenként 8-12-szer megjelenő lapok),
- egyéb gyakoriságú lapok (a fent említetteknél ritkábban, vagy rendszertelenül megjelenő lapok).

Televízió- és rádióműsor-szolgáltatás

Műsorszolgáltatás

Műsorszolgáltatás a nyilvánosság számára vételre szánt rádió-, illetve televízióműsornak a műsorszolgáltató általi előállítás, elektronikus jelek formájában

történő megjelenítése és a felhasználó vevőkészülékéhez történő továbbítása bármely műsorszétesztő és műsorterjesztő rendszeren. A műsorszolgáltatás lehet:

- országos műsorszolgáltatás, amelynek vételkörzetében az ország lakosságának legalább 50%-a él,
- körzeti műsorszolgáltatás, amelynek vételkörzete meghaladja a helyi műsorszolgáltatás vételkörzetét, de vételkörzetében az ország lakosságának kevesebb mint a fele él,
- helyi műsorszolgáltatás, amelynek vételkörzetében éves átlagban legfeljebb százezer lakos vagy egy városon belül legfeljebb ötszázezer lakos él.

Műsorszórás

Műsorszórás a földfelszíni vagy műholdas rendszerrel végzett egyirányú - megfelelő vevőkészülékkel rendelkező, elvileg korlátlan számú felhasználónak szánt - rádió-távközlési eljárás hangok, képek vagy egyéb természetű jelek továbbítására.

Műsoridő

Műsoridő a meghatározott időszak folyamán közzétett műsorszámok együttes időtartama. Megkülönböztetünk → rádió és → televízió műsoridőt. A műsoridőt műsortípusok (lásd 3.sz. melléklet) szerint is megfigyeljük.

Rádióműsor-idő

Rádióműsor-idő a statisztikai megfigyelésben a Kossuth, a Petőfi és a Bartók adók illetve az egyéb országos adások együttes műsorideje. A rádióműsor-idő nem tartalmazza a (helyi) stúdiók műsorsugárzásait.

Televízióműsor-idő

Televízióműsor-idő a statisztikai megfigyelésben tartalmazza az MTV1, MTV2 és a Dunatelevízió, illetve az egyéb országos (földfelszíni és műholdas) adások tiszta műsoridejét. A műsorkitöltés (bemondó, műszaki hiba, képűtség, reklám, hirdetés) nem tartozik a műsoridőbe.

Műsorszolgáltató

Műsorszolgáltató az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki (amely) műsorszámok sorozatát megszerkeszti, dönt arról, hogy a műsorban mely műsorszámok szerepeljenek, és a műsort a nyilvánosság felé továbbítja, vagy más vállalkozással továbbítja.

Közszolgálati műsorszolgáltató

Közszolgálati műsorszolgáltató olyan műsorszolgáltató, amelynek működését közszolgálati műsorszolgáltatási szabályzat határozza meg. Feladata többségében közszolgálati műsor szolgáltatása, fenntartása alapvetően közpénzekből történik, társadalmi felügyelet alatt áll, alapvető jogait és kötelességeit törvény állapítja meg.

Filmgyártás

Filmgyártás

Filmgyártás a filmalkotás felvételének megkezdésétől a filmalkotás első eredeti példányának előállításáig vezető alkotói, szervezési, gazdasági és műszaki tevékenységek összessége.

Játékfilm

Általában irodalmi alkotáson vagy filmnovellán alapuló, forgatókönyv szerint készített művészi igényű filmalkotás (rajz- és bábfilm is).

A játékfilm lehet:

- egész estés,
- rövidfilm.

Dokumentumfilm

Dokumentumfilm az a film, amely olyan tényeket rögzít, amelyet alkotója a társadalmi viszonyok törvényeinek jegyében szubjektív módon rendez össze, illetve állít egymás mellé. Megtörtént eseményekről, valóságos személyek életéről tudósít tényszerűen, pontosan, szándéka szerint objektíven. A dokumentumfilm hossza változó, de ezen belül is elkülönítetten szerepelnek az egész estés- és rövidfilmek.

Animációs film

Az animációs filmben az animátorok a figurák mozgásának minden fázisát külön megrajzolják, illetve beállítják, a kamera ezeket rögzíti, s a felvett fázisképek gyors egymásutánja kelti a mozgás illúzióját. Rajzos animáció mellett ismerünk fény-, papírkivágásos, számítógépes technikával készített animációt is.

Egyéb film

Az egyéb – a → játékfilm, → dokumentum, → animációs filmek körébe nem tartozó – film, amely propaganda és reklám célokat szolgál, többnyire néhány perces terjedelmű rövidfilmek. Ötletes, látványos, árucikkeket, szolgáltatást stb-t ajánló kereskedelmi filmek, gyakori közöttük a rajz- és bábfilm.

V. Címszójegyzék

A művelődés egyéb lehetőségei	21
Alkotó művelődési közösségek	18
Állatkertek és kultúrparkok	20
Alternatív színház	16
Animációs film	25
Beiratkozott könyvtári olvasó	13
Bemutatott film	17
Cirkuszlátogató	20
Cirkuszi előadás	20
Dokumentumfilm	25
Egyéb film	25
Egyéb kulturális és szórakoztató intézmény	10
Elektronikus dokumentumok	22
Felsőoktatási könyvtár	12
Filmgyártás	25
Füzet	21
Hangverseny	17
Hangversenyek, népi együttes műsorok látogatója	17
Időszaki lap	23
Időszaki lap megjelenési gyakorisága	23
Időszaki lap példányszáma	23
Időszaki lapok száma	23
Ifjúsági és gyermekirodalom	22
Iskolai könyvtár	13
Ismeretterjesztés	18
Ismeretterjesztő előadás látogatója	19
Ismeretterjesztő irodalom	22
Játékfilm	25
Jegyzet / Sokszorosítás	21
Kiadott mű	21
Kiadott művek ívterjedelme	21
Kiadott művek példányszáma	21
Kiadott művek típusai	21
Kiállítás, műsorok, rendezvény látogató	20
Kiállítások, műsorok, rendezvények	19
Klubok, körök, szakkörök	18
Klubok, körök, szakkörök résztvevői	19
Kölcsönzött könyvtári egység	13
Könyv	21
Könyvek és füzetek jelleg szerinti csoportjai	22
Könyvek és füzetek nyelv szerinti jellemzői	23
Könyvek és füzetek témaköre	23
Könyvtár	12
Könyvtárhasználó	13
Könyvtári állomány	13

Könyvtári egység	13
Könyvtári szolgáltatóhely	13
Közérdekű muzeális gyűjtemények és kiállítóhelyek	15
Közgyűjtemény	11
Közlevéltár	14
Közművelődési intézmény	18
Közművelődési intézmények rendezvényeinek látogatója	20
Közművelődési tevékenység	11
Közszolgálati műsorszolgáltató	25
Kulturális intézmény	10
Kulturális intézmények befogadóképessége	11
Kulturális rendezvény	10
Kulturális rendezvény látogatója (látogatás)	10
Kulturális rendezvények tényleges jegybevétele	10
Levéltár	13
Levéltári egység (fond)	14
Megyei múzeum	14
Mozi	16
Mozi (moziterem)	16
Mozi látogató	17
Mozielőadás	17
Munkahelyi könyvtár	12
Muzeális intézmény látogatója	15
Múzeum	14
Múzeumi intézmény rendezvényei	15
Múzeumi kiállítás	15
Műsoridő	24
Műsorszolgáltatás	24
Műsorszolgáltató	24
Műsorszórás	24
Műtárgy	15
Nemzeti könyvtár	12
Népi együttesek rendezvényei	17
Nyilvános magánlevéltár	14
Országos múzeum	14
Országos szakmúzeum	14
Rádióműsor-idő	24
Szakirodalom	22
Szakkönyvtár	12
Szépirodalom	22
Színház	15
Színházelőadás	16
Színházlátogató	16
Színházi játszóhely	16
Tagok száma az alkotó művelődési közösségekben	19
Tanfolyamok, képzések	19
Tanfolyamok, képzések résztvevői	19
Tankönyv	22
Települési könyvtár	12
Televízió- és rádióműsor-szolgáltatás	24

Televízióműsor-idő	24
Tematikus múzeum	14
Térkép, atlasz	22
Területi múzeum	14
Tudományos irodalom	22
Zenemű, kotta	21

VI. Mellékletek

1. sz melléklet

KÖNYVEK, FÜZETEK TÉMAKÖRE

Alkalmazott 10 főcsoport

Általános témájú
Filozófia, pszichológia
Vallás és hittudomány
Társadalomtudomány
Nyelvészet, nyelvtudomány
Természettudomány
Alkalmazott tudományok
Művészet, sport, játék
Irodalomtudomány
Földrajz, történelem

Alkalmazott 25 főcsoport

Általános
Filozófia, pszichológia
Vallás, hittudomány
Szociológia, statisztika
Államtudomány (közgazdaságtudomány, politika)
Jog, közigazgatás
Honvédelem, hadtudomány
Oktatás, nevelés
Kereskedelem, szállítás
Néprajz
Nyelvészet
Matematika
Természettudomány
Orvostudomány
Műszaki, ipari
Mezőgazdasági
Háztartás
Vezetés, szervezés
Tervezés, építészet
Képzőművészet
Előadóművészet
Sport, játék
Irodalomtörténet, kritika
Földrajz, utazás
Történelem, életrajz

IDŐSZAKI LAPOK, FOLYÓIRATOK TÉMAKÖRE, TÁRGYKÖRE

- Általános tájékoztató-, riport- vagy képeslap
- Népszerű politikai lap
- Népszerű irodalmi-, kulturális lap
- Népszerű filozófiai-, vallási lap
- Népszerű történelmi vagy földrajzi lap
- Népszerű természettudományi, műszaki vagy technikai lap
- Családi, férfi vagy női lap
- Ifjúsági vagy gyermek lap
- Rádió-, tv-, mozi- vagy színházi lap
- Turisztikai, idegenforgalmi vagy utazási lap
- Sport-, szabadidő- és hobbi lap
- Egyéb, a fentiekbe nem sorolható népszerű lap
- Általános tudományos, tudományelméleti vagy tudományszervezési lap
- Tudományos vagy szakmai lapok:
 - filozófiai, pszichológiai lap
 - vallási, teológiai lap
 - szociológiai, statisztikai lap
 - közgazdasági, politikai lap
 - jogi, igazgatási, biztosítási egyéb társad. ellátási lap
 - hadtudományi - hadtörténelmi lap
 - oktatási, képzési, közművelődési lap
 - kereskedelmi, hírközlési, szállítási és idegenforgalmi lap
 - néprajzi, népművészeti lap
 - nyelvészeti, nyelvtudományi lap
 - matematikai lap
 - természettudományi lap
 - orvostudományi, egészségügyi lap
 - műszaki, technológiai (gépészeti és közlekedési lap)
 - mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati lap
 - háztartásvezetési lap
 - vezetési, szervezési és ügyviteli lap
 - építészeti, város és településtervezési lap
 - képző- és iparművészeti lap
 - zene-, színház- és filmművészeti lap
 - sport- és szabadidő lap
 - egyéb v. többirányú tudományos v. szakmai lap
- Párt- és szakszervezeti lap
- Egyesületi lap
- Szövetkezeti v. egyéb gazdasági közösségi lap
- Munkahelyi lap
- Vallásközösségi lap
- Állami vagy kormányzati lap (hivatalos lap)
- Számítástechnikai lap
- Pénz-, üzlet- és bankvilág
- Egyéb, az előbbiekre nem sorolható lap

KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEK (MŰSOROK) MŰFAJ (MŰSORTÍPUS) SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSAI

Színdarabok műfaja

- prózai művek
- zenés darabok, zenés vígjátékok, operettek, musicalek
- (általában mindazon darabok, amelyekben a zene dominál, vagy mondanivalójukat lényegében a zene támasztja alá)
- operák, balettek
- bábjátékok
- gyermekdarabok
- irodalmi darabok
- kabarék, vegyes műsorok

Hangversenyek műfaja

- oratórium
- zenekari hangverseny
- énekkari hangverseny
- kamarazene
- hangszerszóló, ária és dalest
- vegyes

Rádió-, televízióműsor műsortípus szerint

1. dráma, irodalom, nem zenés fikció
2. nem zenei szórakoztatás
3. zene
4. sport
5. hírek, aktuális politika, gazdaság
6. információ
7. művészet, tudomány, kultúra
8. oktatás
9. vallás
10. egyéb

VII. Függelék

SZÓRAKOZTATÁS, KULTÚRA TEÁOR SZERINTI BESOROLÁSA

22 KIADÓI, NYOMDAI, EGYÉB SOKSZOROSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG

- 22.1 Kiadói tevékenység
 - 22.11 Könyvkiadás
 - 22.12 Napilapkiadás
 - 22.13 Időszaki kiadvány kiadása

92 SZÓRAKOZTATÁS, KULTÚRA, SPORT

- 92.1 Film-, videgyártás
 - 92.11 Film-, videgyártás
 - 92.12 Film-, videoterjesztés
 - 92.13 Mozgóképvetítés
- 92.2 Rádió-televízió műsorszolgáltatás
 - 92.20 Rádió-televízió műsorszolgáltatás
- 92.3 Egyéb szórakoztatás
 - 92.31 Alkotó és előadó-művészet
 - 92.32 Művészeti kiegészítő tevékenység
 - 92.33 Vásári, vidámparki szórakoztatás
 - 92.34 Máshova nem sorolható egyéb szórakoztatás
- 92.5 Könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység
 - 92.51 Könyvtári, levéltári tevékenység
 - 92.52 Múzeumi tevékenység, kulturális örökség védelme
 - 92.53 Növény-, állatkert működtetése

Statisztikai Módszertani Füzetek

1. Bevezetés az időszori módszerek gyakorlatába, 1982
2. Az állatállomány számbavételének módszere Magyarországon, 1982
3. A népességtovábbszámítás módszere, 1982
4. A piaci statisztika módszere, 1983
5. A nemzetközi idegenforgalom határstatisztikai megfigyelésének módszertana, 1983
6. Módszertan és esettanulmányok a regressziószámítás köréből, 1983
7. Egységes Lakossági Adatfelvételi Rendszer (ELAR), 1984
8. Az ipari rendelésállomány alakulásának statisztikai vizsgálati módszerei, 1984
9. A külkereskedelmi forgalom statisztikájának módszertana, 1984
10. A beruházás ár- és költségindexek számítási módszere, 1984
11. Az időmérleg-vizsgálat módszertana az 1976–77. évi felvétel alapján, 1985
12. Kereseti függvény meghatározásának módszere, 1985
13. A gépállomány korának, műszaki színvonalának és kapacitáskihasználásának mérési módszerei az iparban, 1985
14. A mezőgazdasági termelési érték számításának módszere, 1985
15. Az építőiparár-statisztikai módszertana, 1985
16. Többváltozós matematikai-statisztikai módszerek együttes alkalmazásának bemutatása egy esettanulmány segítségével, 1985
17. Az ipariár-indexek számítási módszere, 1985
18. A lakosság kereseti struktúrájának összehasonlító vizsgálata LES-, AIDS- és ROTTERDAM-modellekkel, 1985
19. A mezőgazdaságiár- és az erdőgazdálkodásiár-statisztika módszere, 1986
20. A magyar háztartás-statisztikai megfigyelés módszertana, 1986
21. A külkereskedelmiár-statisztika módszere, 1986
22. A környezetstatisztika módszertana (Az ENSZ környezetstatisztikai keretrendszere), 1986
23. Az ELAR-minta és az 1984. évi mikrocenzus mintájának kiválasztási eljárása, 1987
24. Az Ágazati Kapcsolatok Mérlege szerkesztésének és mutatórendszerének módszertana, 1987
25. Módszertani ajánlás az újszülött populáció vizsgálatára, a hátrányos helyzetet előidéző okok feltárására, 1987
26. A környezetstatisztika módszertana II. Az ENSZ EGB környezetstatisztikai osztályozásai, 1987
27. A környezetstatisztika módszertana III. (A területfelhasználási statisztika környezeti vonatkozásai. Finnország–Magyarország—Svédország), 1987
28. A környezetstatisztika módszertana IV. (A KGST környezetstatisztikai mutatószámrendszere.)
29. A kiskereskedelmiár-statisztika módszere, 1989
30. A kisipariár-statisztika módszertana, 1989
31. Árindexek mintavételi hibájának számítása; alkalmazás a kiskereskedelmiár-indexre, 1990

33. A hozzáadottérték-súlyozású ipari termelési index számításának módszertana, 1994
34. A külkereskedelmi statisztika módszertana, 1994
35. Iparstatisztika. Rövid távú mutatók: termelés, értékesítés, rendelés-állomány, 1996
36. A külkereskedelmiár-index számításának módszertana, 1997
37. A háztartási költségvetési felvétel módszertana, 1997
38. A munkaerő-felmérés módszertana, 1998
39. A fogyasztóiár-statisztika módszere, 2000
40. Munkaerő-felmérés módszertana, 2002
41. A negyedéves bruttó hazai termék (GDP) számítási módszere Magyarországon
42. A K+F-statisztika módszertana
43. Szezonális kiigazítás
44. A magyar külkereskedelmi termékforgalmi statisztika módszertana